

Силабус освітнього компоненту

Правова охорона довкілля

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський) рівень**
Освітньо-професійна програма – **Правоохоронна діяльність**
Рік навчання: **2025–2026**, Семестр: **6**
Кількість кредитів: **денна ф/н - 3, заочна ф/н - 3**
Обсяг годин: **денна ф/н - 90, заочна ф/н - 90**
Мова викладання: **українська**
Підсумковий контроль – **залік**
Форма проведення занять – **лекції, семінарські заняття**

Назва освітнього компоненту	<u>Правова охорона довкілля</u> <u>Legal protection of the environment</u>
Викладач	Антонюк Уляна Василівна Доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу Івано-Франківського інституту «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 215
Е-mail:	Antoniuk.ulyana@gmail.com
Консультації викладача	Ср.14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу:

Навчальна дисципліна «Правова охорона довкілля» – вибіркова навчальна дисципліна, яка спрямована на опанування та розвиток знань щодо охорони і захисту довкілля, раціонального природокористування та забезпечення екологічних прав.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає ознайомлення із державно-правовим механізмом забезпечення охорони довкілля як одним із ключових напрямків діяльності державних органів та спеціалізованих правоохоронних органів у сфері природокористування, забезпечення екологічної безпеки та захисту навколишнього середовища.

Систему дисципліни складають теми, де розкриваються питання щодо теоретико-правових засад охорони довкілля, системи прав у сфері довкілля та гарантій їх реалізації і захисту, змісту управлінських функцій з охорони довкілля, поняття і видів юридичної відповідальності за порушення довкіллевого законодавства, особливостей правового режиму використання і охорони окремих природних ресурсів (земель, вод, надр, повітря тощо). Вивчення навчальної дисципліни також передбачає ознайомлення, з точки зору регіонального контексту, зі специфікою та особливостями охорони довкілля і природних ресурсів Карпатського регіону України, зокрема, правового режиму охорони і забезпечення сталого розвитку лісів, біорізноманіття, екологічної мережі Карпатського регіону України. Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни сприятимуть вільному орієнтуванню в основних положеннях довкіллевого законодавства України.

Основна мета вивчення навчальної дисципліни у поглибленому теоретичному та прикладному розумінні державно-правового механізму забезпечення охорони довкілля у правоохоронній діяльності. Основним завданням вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти знань, умінь та навичок, які будуть застосовуватись у

правоохоронній діяльності щодо забезпечення екологічної безпеки, захисту довкілля та раціонального природокористування.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень.

СК18. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення.

СК20. Здатність забезпечувати виконання спеціалізованих задач та вирішення практичних проблем правоохоронної діяльності щодо надання адміністративних послуг, здійснення державного та громадського контролю, правової охорони довкілля.

4. Програмні результати навчання:

РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.

РН5. Розробляти тексти, документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

PH10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

PH11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

PH13. Знати і розуміти вимоги законодавства, здійснювати кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні та кримінальні правопорушення, застосовувати превентивні та примусові поліцейські заходи.

PH23. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми правоохоронної діяльності щодо надання адміністративних послуг, здійснення правової охорони довкілля як з боку державних, так і не державних інституцій.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
Лекції	14	8
семінарські заняття	16	6
індивідуальна робота	15	15
самостійна робота	45	61
Всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM, Moodle.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ Год
Тема 1.	Теоретико-правові засади охорони довкілля	2	2
Тема 2.	Права у сфері довкілля та гарантії їх забезпечення	2	2
Тема 3.	Управління у сфері охорони довкілля	2	0
Тема 4.	Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони довкілля	0	0
Тема 5.	Правовий режим охорони і використання земель	0	0
Тема 6.	Правовий режим охорони атмосферного повітря	2	2
Тема 7.	Правовий режим охорони і використання вод	2	0
Тема 8.	Правовий режим охорони і використання надр	2	0
Тема 9.	Правовий режим охорони та сталого розвитку лісів, біорізноманіття, екологічної мережі Карпатського регіону України	2	2
Всього		14	8

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Теоретико-правові засади охорони довкілля	2	0
Тема 2.	Права у сфері довкілля та гарантії їх забезпечення	2	2
Тема 3.	Управління у сфері охорони довкілля	2	2
Тема 4.	Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони довкілля	2	2
Тема 5.	Правовий режим охорони і використання земель	2	0
Тема 6.	Правовий режим охорони атмосферного повітря	2	0
Тема 7.	Правовий режим охорони і використання вод	2	0
Тема 8.	Правовий режим охорони і використання надр	0	0

Тема 9.	Правовий режим охорони та сталого розвитку лісів, біорізноманіття, екологічної мережі Карпатського регіону України	2	0
Всього		16	6

Самостійна робота			
	Опис змісту навчання (наприклад, теми або види навчальної активності)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Теоретико-правові засади охорони довкілля	4	6
Тема 2.	Права у сфері довкілля та гарантії їх забезпечення	4	6
Тема 3.	Управління у сфері охорони довкілля	4	6
Тема 4.	Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони довкілля	5	7
Тема 5.	Правовий режим охорони і використання земель	4	6
Тема 6.	Правовий режим охорони атмосферного повітря	4	6
Тема 7.	Правовий режим охорони і використання вод	4	6
Тема 8.	Правовий режим охорони і використання надр	5	6
Тема 9.	Правовий режим охорони та сталого розвитку лісів, біорізноманіття, екологічної мережі Карпатського регіону України	5	6
Підготовка до семестрового контролю		6	6
Всього		45	61

Індивідуальні завдання			
	Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
	Підготовка есе, реферату (тез доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Есе та/або реферат (доповідь) являє собою інформаційне повідомлення, результат індивідуальної думки та враження з поглибленого дослідження індивідуально обраної здобувачем теми (окремих питань навчальної дисципліни) та має бути підкріпленим науково-літературною базою та/або прикладами із практики.	8	8
	Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою та підготовка доповіді, у якій дається зведена характеристика певного питання, проблеми, теми, що базується на інформації, здобутій із документів.	7	7
Всього		15	15

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Накопичувальна. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня знань студентів.

Методи поточного контролю: Усне опитування здобувачів вищої освіти, вирішення практичних завдань, тестові завдання, проектний метод (складання типових документів); кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри.

Рубіжний контроль.

Проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності здобувачами вищої освіти відповідного об'єму опрацьованого та

вивчення матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань. Форми проведення рубіжного контролю: контрольна робота, колоквиум.

Індивідуальне завдання.

Підготовка есе, реферату (тез доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Аналіз законодавства та судової практики. Здобувач вищої освіти самостійно обирає об'єкт та предмет дослідження.

Підсумковий контроль.

Проводиться у формі заліку.

9.Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Значення оцінки ЕКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	Не зараховано

0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		
------	---	---	--	--	--

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про академічну доброчесність», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському інституті «Одеська юридична академія». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарське/практичне заняття передбачає підготовку студента шляхом опрацювання рекомендованих джерел, включно з нормативно-правовими актами, підручниками, посібниками та науковими працями, для засвоєння необхідного категоріального апарату та формування теоретичних знань і професійних компетентностей. На семінарському занятті студент бере участь в обговоренні ключових питань теми, аналізі нормативно-правової бази, проведенні дискусій, усному та письмовому опитуванні, виокремленні актуальних проблем правозастосування та виробленні практично обґрунтованих рекомендацій. На практичному занятті студент застосовує набуті знання та вміння для виконання практичних завдань, кейсів, розв'язання ситуаційних або процесуальних проблем, моделювання професійної діяльності та обговорення результатів виконаної роботи.
Вимоги до індивідуальної роботи	Індивідуальна робота має виконуватись самостійно, творчо з використанням усього арсеналу методологічного інструментарію, який набутий здобувачем вищої освіти протягом навчального процесу. У процесі виконання індивідуальної роботи здобувач вищої освіти має опрацювати не менше п'яти літературних джерел з посиланнями на використання певної інформації з них по тексту роботи. Робота має носити практичну направленість та бути спрямованою на вирішення певної проблеми чи висловлення особистого погляду автору роботи на питання, яке розглядається в роботі, і має включати такі компоненти: титульна сторінка; зміст; вступ; основна частина; висновок; список

	використаної літератури; додатки до індивідуального завдання (при необхідності). Обсяг має становити 10-15 сторінок формату А4.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувача вищої освіти повинна бути виконаною ним особисто або групою студентів, де кожен її член самостійно виконує свою частку колективної роботи, являти собою закінчену розробку (чи її етап), де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів, демонструвати достатню компетентність автора (авторів) у розкритті питань, що досліджуються, а також мати навчальну, наукову й (або) практичну спрямованість і значимість, містити певні елементи новизни (при виконанні науково-дослідної роботи). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського/практичного заняття у вигляді опитування.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, заліку.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

Нормативно-правові акти:

Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат від 22 травня 2003 року (Конвенцію ратифіковано Законом № 1672-IV від 07.04.2004 року) [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text)

Конвенція Ради Європи про захист довкілля засобами кримінального законодавства від 04.11.1998 року № 172 [URL: https://ips.ligazakon.net/document/MU98252](https://ips.ligazakon.net/document/MU98252)

Конвенція Ради Європи про захист довкілля через кримінальне право (ухвалено 14.05.2025 року) [URL: https://www.rada.gov.ua/news/razom/260887.html](https://www.rada.gov.ua/news/razom/260887.html)

Про охорону навколишнього природного середовища: закон України від 25 червня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 54

Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-14 зі змінами [URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14).

Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року № 3852-12 зі змінами [URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12).

Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-вр зі змінами [URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр).

Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року № 132/94-вр зі змінами [URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр).

Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III зі змінами [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text)

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X зі змінами [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text)

Про природно-заповідний фонд: закон України від 16 червня 1992 року № 2456-12 зі змінами в ред. від 14 липня 2011 року [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12.#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12.#Text)

Про екологічну мережу: закон України від 24 червня 2004 року № 1864-IV [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text)

Про охорону атмосферного повітря: закон України від 21 червня 2001 року. [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text).

Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довкілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану і у відбудовний період: закон України від 15 березня 2022 року № 2132-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-20#Text>.

Про тваринний світ: закон України від 13 грудня 2001 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>

Про Червону книгу України: закон України від 07 лютого 2002 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>

Про заборону на проведення суцільних рубок у гірських ялицево-букових лісах Карпатського регіону: закон України від 10 лютого 2000 року № 1436-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1436-14#Text>

Концепція розвитку гірських територій Українських Карпат: розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2019 р. № 232-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232-2019-%D1%80#Text>

Стратегія виконання Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 р. N 11-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2007-%D1%80#Text>

Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України: постанова Кабінету міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF#Text>

Про затвердження Положення про державну лісову охорону, лісову охорону інших лісокористувачів та власників лісів: постанова Кабінету міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 976 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2009-%D0%BF#Text>

Про Програму охорони навколишнього природного середовища Івано-Франківської області на 2026-2030 роки: рішення Івано-Франківської обласної ради від 19.12.2025 року № 1361-45/2025 URL: <https://orada.if.ua/decision/1361-45-2025/>

Підручники, посібники, наукові праці:

Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз: матеріали круглого столу, присвяченого 100-річчю з дня народження д.ю.н., проф. Вовка Ю.О. (Харків, 12 травня 2023 року)/ за заг. ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2023. 470 с.

Алексеева С., Мелень-Забрамна О. Застосування Європейської конвенції з прав людини для захисту екологічних прав та довкілля: посібник, 2-ге вид. Львів: «Манускрипт», 2025. 532 с.

Гамор Ф. Від української ініціативи – до транс'європейського об'єкта Всесвітньої природної спадщини. / Всесвітнє визнання букових пралісів Карпат: історія та менеджмент»: монографія. Друге, доповнене видання. ФОП Сабов А.М., Ужгород, 2019. 300 с.

Гетьман А.П. Екологічне право України: підручник. Харків: Право, 2021. 552 с.

Довкілля – мовчазна жертва війни. Як довго це триватиме? / С. Баран, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, О. Шумило-Тапіола; за ред. О. Кравченко. Львів: «Манускрипт», 2024. 64 с.

Екологічне право України: курс лекцій / за ред. д-ра юрид. наук, проф. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУОЮА Каракаша І. І. Одеса: 2020. 321 с.

Екологічне право у схемах та визначеннях: навч. посіб. / кол. авт.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с.

Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підруч. / Краснова М.В., Краснова Ю.А. Київ: НУБіП України. 2023. 278с.

Екологічне право: підручник / А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, Є.П. Суєтнов та ін.; за ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2024. 1008 с.

Екологічний стан сільських населених пунктів Західного регіону та заходи для еколого-безпечного функціонування агроєкосистем: науково-практичні рекомендації / Г.В. Давидюк, Л.І. Шкарівська, І.І. Клименко, та інші. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 76 с.

Еколого-правові, науково-освітні та транскордонні аспекти впровадження Карпатської конвенції та Протоколів до неї. Матеріали Міжнародного «круглого столу» (3 жовтня 2024 року, м. Рахів, Україна). Відп. ред. Гамор Ф.Д.. Ужгород, 2024. 474 с.

Земельне право України: підручник. 3-тє вид.; за ред. М.В. Шульги. Харків, 2023. 592 с.

Краснова М. В., Краснова Ю. А. Екологічне право України. Загальна частина: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 191 с.

Краснова М.В., Краснова Ю.А. Реалізація та захист екологічних прав громадян: теоретико-правові аспекти: наукове видання. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 148 с.

Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства: навч. посібник. 2-ге вид., допов. і перероб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 188 с.

Кримінальні правопорушення проти довкілля (основні положення кримінально-правової характеристики): навчальний посібник / О.О. Дудоров, Д.В. Каменський, Р.О. Мовчан, Є.О. Письменський / за ред. О.О. Дудорова, Р.О. Мовчана. Київ: Норма права, 2024. 468 с.

Природоохоронні території Карпат: виклики та перспективи сталого розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Косів, Івано-Франківська обл., 15-16 травня 2025 року). Харків: «Діса плюс», 2025. 240 с.

Сучасні теоретичні та прикладні засади права природокористування в національній еколого-правовій доктрині: монографія / за заг. ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2023. 912 с.

Юридична відповідальність за екологічні правопорушення: навч. посіб. / Т.К. Оверковська, Н.М. Опольська; Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ТОВ "ТВОРИ", 2020. 252 с.

11.2. Допоміжна:

Антонюк У.В. Правові аспекти охорони довкілля в Україні в умовах військової агресії у 2022 році. *Право та державне управління*. 2022. № 1. С.74-80.

Антонюк Л.В., Антонюк У.В. Забезпечення хімічної безпеки в Україні: медико-правові аспекти. *Ампаро*. 2023. № 2. С. 19-24.

Антонюк У.В. Правові аспекти доступу до екологічної інформації в Україні в умовах воєнного стану. *Київський часопис права*. 2023. № 1. С.136-141.

Антонюк У.В. Правові засади доступу до інформації про якість харчових продуктів у контексті забезпечення екологічних прав в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 274-277.

Антонюк У.В. Права у сфері довкілля: національна та міжнародна концепції. *Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Global Directions in Scientific Research and Technological Development»* (January 27-29, 2025. Valencia, Spain). European Open Science Space, 2025. 131 p. С. 38-40.

Антонюк У. В. Практикум «Екологічне право»: Навчально-методичний посібник, 2-ге вид., доп. і змін. Івано-Франківськ: ФОП Голіней О.В., 2025. 152 с.

Антонюк У.В. Протидія екологічним правопорушенням в Україні в умовах воєнного стану. *Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Modern Problems of Science and Technology»* (September 22-24, 2025, Tallinn, Estonia). European Open Science Space, 2025. 150 p. С.80-82.

Антонюк У. В. Правові аспекти охорони земель в Україні. *Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Scientific Exploration: Bridging Theory and Practice»* (March 24-26, 2025. Berlin, Germany). European Open Science Space, 2025. 343 p. P. 106-108.

Антонюк У. Охорона довкілля органами поліції в Україні: окремі аспекти. *Modern Science: Research, Economy and Innovation: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference*. International Scientific Unity. (October, 22-24, 2025, Zagreb, Croatia). 2025. С. 135-138.

Бринзанська О. Конвенція Ради Європи про захист довкілля засобами кримінального права 2025 року як новий інструмент протидії злочинам проти довкілля. Верховний суд: портал сучасного права. 2025. 03 вересня. <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/1548/konventsiiia-rady-yevropy-pro-zakhyst-dovkillia-zasobamy-kryminalnoho-prava-2025-roku-iak-novyi-instrument-protydii-zlochynam-proty-dovkillia>

Вереша Р. В., Кучинська О. П., Ковтун О. М. Екоцид у національному та міжнародному кримінальному праві: сучасні виклики та перспективи нормативно-правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 78 (2). С. 152–159.

Балюк Г.І., Власенко Ю.Л., Ковальчук Т.Г. Суб'єктивні екологічні права громадян України: правові проблеми змісту і реалізації. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Випуск 06. С.425-434.

Дудоров О.О., Письменський Є.О., Мовчан Р.О. Кримінально-правова охорона лісу в Україні: монографія. К.: Норма права, 2023. 520 с.

Кірін Р.С. Актуальні проблеми урбоекологічного права: монографія. НАН України, Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова. Київ, Дніпро: Журфонд, 2023. 351 с.

Кабаль М.В., Беркела Ю.Ю. Мережа природоохоронних територій в лісах Українських Карпат: сучасний стан та перспективи розвитку. *Природа Карпат: науковий щорічник Карпатського біосферного заповідника та Інституту екології Карпат НАН України*. 2021. № 1(6). С. 34-37

Кобецька Н.Р. Конституційні засади інституту екологічних прав у польській правовій системі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2024. Випуск 84: частина 2. С. 187-194.

Мелень-Забрамна О. Участь громадськості в прийнятті рішень та документів довкіллевого характеру: посібник / О. Мелень-Забрамна [за заг. ред. О. Кравченко]. Львів : «Компанія “Манускрипт”», 2021. 40 с.

Мороз Г.В. Взаємодія публічних і приватних інтересів в екологічному праві України: монографія. Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника. Івано-Франківськ: Плай, 2022. 353 с.

Новак Т.С., Капшлова О., Браніцький О.М. Екологічні ризики пов'язані з воєнними діями: поняття та ознаки. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Випуск 03. С.262-267.

Оніщенко О.Ю. Правові засади добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах і неволі: монографія. Харків: Право, 2024 . 232 с.

Пилипенко П. Д., Ващишин М. Я. Європейська модель екологічного інспектування: виклики у формуванні наднаціонального механізму екологічного контролю. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2025. № 2. С. 31-36.

Подолання екологічних ризиків та загроз для довкілля в умовах надзвичайних ситуацій – 2022: колективна монографія / за ред. М.С. Мальованого і О.В. Степової. Київ, 2022. 664 с.

Покин'череда В.Ф., Беркела Ю.Ю. Від Карпатського біосферного заповідника до Карпатського біосферного резервату ЮНЕСКО – алгоритм успіху: *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 55-річчя організації Карпатського заповідника та 30-річчя затвердження в Україні біосферних заповідників* (Україна, м. Рахів, 21 листопада 2023 року). Рахів, 2023. С. 244-251.

Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області за 2024 рік: Івано-Франківська обласна державна (військова) адміністрація, Управління екології та природних ресурсів. Івано-Франківськ, 2025. 140 с. URL: <https://www.if.gov.ua/storage/app/sites/24/uploaded-files/regionalna-dopovid-2024.pdf>

Савчин А.М. Екологічне оцінювання як конституційна гарантія реалізації права на безпечне довкілля. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. Випуск 03. С.268-271.

Суєтнов Є.П. Екосистемний підхід як основа Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат. *Екологічне право*. 2020. Вип. 2. С. 21-26.

Шутяк С. Доступ до правосуддя у справах із захисту довкілля / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко]. Львів: Видавництво «Компанія “Манускрипт»», 2021. 148 с.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://zakon.rada.gov.ua> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України

<http://www.kmu.gov.ua> Урядовий портал України

<https://npu.gov.ua/> Офіційний вебпортал Національної поліції України

<https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> Офіційний веб-сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України

<https://ecozagroza.gov.ua/> Офіційний веб-сайт «ЕкоЗагроза»

<https://www.davr.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державного агентства водних ресурсів України

<http://darg.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм України

<https://forest.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державного агентства лісових ресурсів України

<http://dazv.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державного агентства України з управління зоною відчуження

<http://www.geo.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної служби геології та надр України

<http://land.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

<http://www.dei.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної екологічної інспекції України

<https://karpatireg.dei.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державної екологічної інспекції Карпатського округу

<http://www.dsns.gov.ua> Офіційний веб-сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій

<https://dpss.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

<https://dspace.onua.edu.ua/home> Репозитарій (відкритий електронний архів) Національного університету «Одеська юридична академія».

**Доцент кафедри цивільного
та господарського
права і процесу**

Уляна АНТОНІЮК